

a kollégiumot végezte. 1810-ben Kolozsvárott színész lett. Társai voltak: Székely József, Ungár Anikó, Vándza Mihály, Simén Borbála, Pataki Anna, Jancsó Pál és Pergő Celesztin. Kolozsvárott 10 évig működött. Szereplésen kívül volt díszítő és pénztáros is. 1810-ben Máramarosszigeten működött azon színtársulattal, mely itt elsőül hirdette a művészetet. Ezután Miskolcra szerződött, ahol 33 évig működött. Közben meg akarták választani jegyzőnek Sátoraljaújhelyre, de nem vállalkozott rá. Főbb szerepei: Bohó Misi, Gyáva Peti, Buta János, Vándorló szabólegény, Fúrge inas, Gyűrűs zsidó stb. — »Temetésén sokan voltak jelen s a Latabár-társulat tagjai koporsója fölött bús dallamokat énekeltek és saját karjaikon szállíták a temetőbe kiszendvedt vén pályatársukat.« (»Hölgyfutár«, 1859. 4. sz.) Munkája: »Emléklapok egy aggszínész életéből.« Miskolc, 1856. (E könyvecskéről a »Hölgyfutár« (1856. 10. sz.) azt írja, hogy: »a vidéki színészeknek még nincs nyugdíjintézetük; óhajtanók, hogy e kis könyvet minden magyar ember megvegye.«)

Rácz Vilmos dr., lapszerkesztő, ügyvéd, sz. 1889. máj. 31-én, Budapesten. U. o. végezte tanulmányait. 1919. nov. havában átvette a Madách Színház igazgatását. Színházi lapot is adott ki »Színház és Divat« címmel.

Rácz Zsuzsanna, úttörő színésznő, 1808-ban Kolozsvárott találjuk. Férje: Benke József. (L. o.) Házasságukból született Jókainé Laborfalvi Róza, nagy tragikánk. (L. o.)

Radákovics József, író. (Lásd: Vas Gereben.)

Rádai Dénes, rendező, sz. 1887. júl. 3-án, Nagyborosnyón (Háromszék megye). A színiakadémia elvégzése után a Nemzeti Színház segédügyelője, később, Hevesi Sándor igazgatása alatt nevezték ki rendezőnek (1925). Főként népszínműveket és a régi magyar írók darabjait rendezte művészi érzéssel és rajongó színpadszeretettel. Egy időben a Beszédművészeti Iskolának és Rákosi Szidi színésziskolájá-

nak tanára volt. A Városi Színház ifjúsági előadásainak nagy részét is ő rendezte.

Ráday Gedeon, (rádai gróf), v. b. t., koronaőr, sz. 1745. máj. 30-án, megh. 1801. júl. 10-én, Pesten. Színműfordítója: »Klementina avagy a testamentom.« Egy felhuzásokba lévő dráma. Írta: Gebler Tóbiás Fülöp. Fordítva német nyelvből magyarra, az igaz hazafiak kedvéért. Pest, 1790.

Ráday Gedeon, (rádai gróf) legidősb, sz. 1806. jún. 26-án, Pesten. Atyja R. Pál, Kazinczy Ferenczel elsőül ragadta föl a nemzeti művelődés zászlóját és a magyar színészet egyik megalapítója lett, anyja br. Prónay Ágnes, derék honleány. Tanult Pozsonyban, a jogot Pesten végezte. Az 1825-iki felső táblán atyját képviselte s a következő évben Pestmegye tisztviselője lett. 1829-ben nőül vette gr. Teleki Borbálát, ki több fiúval és egy leánnyal ajándékozta meg. Az ellenzékhez tartozott s 1844-ben másodszor lett Pestmegye követe. Ekkor választotta őt az országgyűlés a Nemzeti Színház igazgatójává és alatta 1845—47-ig bámulatos virágzás fejlődött. Rendbe hozta a színházat s Hollósy Kornéliát is ő szerződtette először, 1846-ban. A következő évben a főrendi tábla szabadelvű tagja, 1848. tavaszán helyettes főlovászmester s nógrádi főispán lett. A szabadságharcnak híve volt s az alatt is buzgón igazgatta a színházat, amikor csak tehette. Világos után neki is szenvednie és visszavonulnia kellett, de 1854-ben ismét őt szőlítették a Nemzeti Színház zavart ügyeinek rendbehozására. És ő csinált is rendet. Sok pénzt gyűjtött a színház teljes megújítására, a drámának könnyelműen elbocsátott jó tagjait visszaszerződtette, Hollósy Kornéliát újra megnyerte s több éven át vezette buzgón az intézetet. Életének balsorsa volt, hogy számitani, pénzzel bánni nem tudott s tönkrement. Anyagi zavarai miatt nem tarthatta meg az állását, s fényben folytatott pályáját szomorú visszavonultságban kellett befejeznie. 1873. júl. 12-én halt meg, a végzet különös játékából Kaiser-Ernstné halála után, kihez sok éven át kölcsönös